

Functionele ticstoornissen

15 april 2024

© Tijdschrift voor Geneeskunde en Gezondheidszorg

Wat is het verschil tussen het syndroom van Gilles de la Tourette en functionele ticstoornissen?

- a. Het syndroom van Gilles de la Tourette is niet intentioneel, functionele ticstoornissen zijn dat wel.
- b. Het syndroom van Gilles de la Tourette komt voornamelijk voor bij meisjes, functionele ticstoornissen voornamelijk bij jongens.
- c. Het syndroom van Gilles de la Tourette gaat vaak gepaard met coprofenomenen (zoals uitbarstingen van vulgaire taal, vloeken en ongepaste uitspraken), bij functionele ticstoornissen komt dit veel minder voor.
- d. Het syndroom van Gilles de la Tourette begint meestal in de vroege kinderjaren, terwijl bij functionele ticstoornissen de eerste symptomen pas optreden halverwege de tienerjaren of zelfs later.

Het syndroom van Gilles de la Tourette is een neurologische ontwikkelingsstoornis gekenmerkt door motorische en vocale tics die gewoonlijk begint in de vroege kinderjaren (4-8 jaar) en 3 tot 4 keer meer voorkomt bij jongens dan bij meisjes. De aandoening begint typisch met eenvoudige motorische tics, bijvoorbeeld met de ogen knipperen. Vocale tics treden gemiddeld pas 2 tot 3 jaar later op. Complexe tics en coprofenomenen (uitbarstingen van vulgaire taal, vloeken, ongepaste uitspraken, enz.) treffen slechts een minderheid (10%) van de patiënten met het syndroom van Gilles de la Tourette en starten gemiddeld 5 tot 6 jaar na de eerste symptomen. In de meeste gevallen is er sprake van comorbiditeiten: andere gedrags- of emotionele stoornissen, zoals obsessief-compulsieve stoornissen, ADHD, leerstoornissen, angst, stotteren, enz.

Sinds 2020 zijn er meerdere wetenschappelijke publicaties verschenen over een opvallende toename van ticstoornissen die doen denken aan het syndroom van Gilles de la Tourette, maar tegelijkertijd een aantal opmerkelijke verschillen vertonen. De 'nieuwe' ticstoornissen komen voornamelijk voor sinds de start van

de Covid-pandemie en wijken af van het typische beeld van het syndroom van Gilles de la Tourette. De adolescente meisjes ontwikkelen meteen complexe motorische en vocale tics, die vaak gepaard gaan met coprofenomenen. Men noemt ze 'functionele ticstoornissen' omdat er geen organische oorzaak gevonden wordt. De meeste patiënten hebben geen familiale of persoonlijke voorgeschiedenis van tics of het syndroom van Gilles de la Tourette, terwijl angst en depressie wel opvallend vaak voorkomen.

Artsen die geconfronteerd worden met jonge patiënten die zich aanmelden met ticstoornissen, moeten via de anamnese een onderscheid kunnen maken tussen het syndroom van Gilles de la Tourette en functionele ticstoornissen. Argumenten die pleiten voor functionele ticstoornissen, zijn angst, het vrouwelijke geslacht, geen familiale of persoonlijke voorgeschiedenis van tics, geen OCD of ADHD, de eerste symptomen treden pas op halverwege de tienerjaren of zelfs later en het is begonnen met complexe motorische en/of vocale tics. Let wel: functionele ticklachten zijn, net zoals tics in het kader van het syndroom van Gilles de la Tourette, niet intentioneel en kunnen de levenskwaliteit sterk naar beneden halen.

Diagnostische tests, zoals een bloedonderzoek, medische beeldvorming van het brein of een eeg, zijn overbodig en leveren geen extra informatie op. Medicatie, zoals antipsychotica of antidepressiva, heeft geen zin, tenzij voor de behandeling van een comorbiditeit. De hoeksteen van het beleid bij functionele ticstoornissen is educatie en counseling. Het is belangrijk om de klachten ernstig te nemen, ze te omschrijven als functionele neurologische stoornissen en de patiënt gerust te stellen dat het niet gaat om het syndroom van Gilles de la Tourette. Men moet de aanwezigheid op sociale media steeds grondig bevragen. Jongeren moeten geïnformeerd worden over de mogelijke impact en de raad krijgen om het gebruik ervan te reduceren tot de ticklachten verminderen. Meer tijd doorbrengen op sociale media verergert ticklachten en vermindert de levenskwaliteit van jongeren met functionele ticstoornissen, zelfs als ze niet specifiek zoeken naar ticvideo's.

Meer weten over dit onderwerp?

Bekijk dan de oorspronkelijke bijdrage in TvGG:

[Toename van Tourette-achtige tic-stoornissen bij adolescenten gelinkt aan TikTok](#)

Auteur(s): M. FINOULST, P. VANKRUNKELSVEN
DOI: 10.47671/TVG.79.23.081

Deze publicatie bevat illustraties, foto's, afbeeldingen, lay-out van documenten, grafische ontwerpen, tekst, lettertypen en andere informatie (hierna "Inhoud" genoemd). Deze publicatie en alle Inhoud zijn het auteursrechtelijk eigendom van Tijdschrift voor Geneeskunde vzw. Alle rechten op deze Inhoud zijn wereldwijd voorbehouden. Het is strikt verboden de Inhoud of een deel daarvan te behouden, kopiëren, distribueren, publiceren, of gebruiken zonder voorafgaande en uitdrukkelijke toestemming van Tijdschrift voor Geneeskunde vzw.